

Kultiviranje

Komentar

piše:

Denis Derk**Porazna statistika Matice hrvatske s dva dobrotvora u 20 godina**

U bijelome svijetu u koji se masovno iseljava hrvatska mladež (a zar je netko mislio da će nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju Europa pohrliti na rad u našu domovinu u potrazi za boljim standardom?) potpuno je normalno da bogatiji ljudi potpomažu kulturne udruge i institucije pa i umjetnike pojedinačno. Donatori, dobrotvori, mecene i kako ih već sve nećemo zvati, dio su zapadnjačkog načina života, civilizacijskog standarda. U nas nije tako, o čemu svjedoči i tek objavljena Enciklopedija Matice hrvatske. U tekstu o Matičinim dobrotvorima može se pročitati porazna statistika prema kojoj u periodu od posljednjih dvadeset godina ta stara institucija bilježi samo dva dobrotvora. Prvi je Mate Vekić, industrijalac koji je Matici 1996. godine poklonio poslovni prostor i veliku prodavaonicu u Trstu koji je postao sjedište Matičina ogranka u tom talijanskom gradu. Vekić je u kupnju prostora i opremu prostorija uložio više od 800.000 njemačkih maraka. Matica mu je zahvalila dodjelom Zlatne povelje. Drugi, još značajniji dobrotvor bio je Jure Petričević, agronom i nakladnik koji je 1997. godine Matici oporučno i bez uvjeta ostavio 1,450.000 tadašnjih njemačkih maraka.

Današnji najveći donatori Matice hrvatske su zapravo oni građani koji redovno plaćaju porez. Ali što čekaju kardinali, trgovci, odvjetnici, političari

Na prijedlog nekadašnjeg Matičina potpredsjednika Vlahe Bogišića, taj je novac mudro uložen u gradnju multimedijalnih dvorana i poslovnoga prostora u dvorištu Matičine palače pored Zrinjevca. Matica je u spomen na Petričevića u dvorištu palače postavila njegovu bistu. Na žalost, prema Matičinoj Enciklopediji, tu se lista novovjekih Matičinim dobrotvora završava. A zanimljivo je da se među povijesnim dobrotvorima mogu naći imena bivšeg srpskog kneza Milana Obrenovića (1842. godine prilikom osnivanja Matice darovao je na ime članarine, sto dukata. Tu su i nezaobilazni hrvatski mecena biskup Strossmayer koji 1888. godine daruje tisuću forinti za izdanje edicije Hrvatskih narodnih pjesama, isprpio se i odvjetnik i političar Ivan Banjavčić s darom većim od tadašnjih 100.000 kruna (od čega je Matica zbog nedovršene ostavinske rasprave dobila samo dio legata), a Maticu je nakon Drugog svjetskog rata darivao čak i pjesnik i političar (i Matičin član) Vladimir Nazor poklonivši joj tadašnjih 100.000 dinara pa mu se Matica zahvalila imenujući ga svojim počasnim predsjednikom. Maticu u raznim povijesnim vremenima daruju i zagrebački intendant Stjepan Miletić, kardinal Juraj Haulik, nadvojvoda Fran Pevalek, jezikoslovac Antun Mažuranić, nadbiskup Antun Bauer, barunica Terezija Vranyczany...

Današnji najveći donatori Matice hrvatske su zapravo oni građani koji redovito plaćaju porez, jer je Matica redovni korisnik državnog proračuna i to od obnove njezina rada 1990. godine. Pri tome ne treba zaboraviti niti Matičine povjerenike koji su u periodima kada je to bilo moguće skupili na desetke tisuća članova (koji su plaćali članarinu), ali i raspačali oko dva milijuna primjeraka Matičinim knjiga. Iz čitavog je tog financijskog prometa Matica mogla djelovati pa i izgraditi zgradu uz Zrinjevac. Ali u situaciji dok se može očekivati da će siromašna država i dalje smanjivati svoje iznose za redovnu djelatnost Matice hrvatske, uloga privatnih donatora trebala bi dobiti na sve većoj važnosti. Danas naravno, više nema nadvojvoda, bivših srpskih knezova, a i barunice su se nešto prorijedile. Ali, što čekaju kardinali, nadbiskupi, industrijalci, trgovci, odvjetnici, političari...